

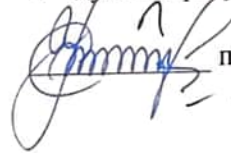
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра економіки підприємства**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри економіки
підприємства економічного факультету
Львівського національного університету
Імені Івана Франка
(протокол №1 від 02.09.2024р.)

Завідувач кафедри

проф. Світлана УРБА

СИЛАБУС

з навчальної дисципліни

«БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ»,

що викладається в межах ОПП першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти для здобувачів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність» (за вибором студента)

Львів 2024р.

Назва курсу	Бізнес-планування
Адреса викладання курсу	М.Львів, Пр.Свободи, 18, корпус економічного факультету
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра економіки підприємства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Викладач(-і)	Лукашенко Тетяна Валентинівна – ст. викладач кафедри економіки підприємства Пилипенко Соломія Миколаївна – доцент кафедри економіки підприємства
Контактна інформація	ел. пошта: Tetyana.Lukashenko@Lnu.edu.ua тел. (032) 239 40 25
Консультації по курсу	Відповідно до графіку консультацій (кафедра економіки підприємства, пр. Свободи 18/117)
Сторінка дисципліни	https://econom.lnu.edu.ua/course/biznes-planuvannya-076
Інформація про курс	Курс «Бізнес-планування» є вибірковим, викладається відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого рівня вищої освіти зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» протягом 5-го семестру в обсязі 4–и кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Дисципліна вивчає сутність, цілі, логіку й методологію розробки бізнес-плану; його структуру та зміст, методи розробки окремих розділів бізнес-плану; технологію обґрунтування маркетингових рішень, фінансово-економічні розрахунки доцільності реалізації бізнес-плану; формує навички та вміння самостійної розробки бізнес-плану, забезпечення збалансованості його показників, формування інформаційного поля бізнес-планування, прогнозування тенденцій розвитку ринку, проведення фінансово-економічних розрахунків з використанням програмних засобів підтримки розробки бізнес-плану.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців системи спеціальних знань та навичок у бізнес-плануванні, формування професійних компетенцій, необхідних для здійснення даного виду діяльності. Основні завдання: вивчення теоретичних основ бізнес-планування підприємницької діяльності, його методології та організації, дослідження взаємозв'язку між стратегією підприємницької діяльності та бізнес-планами, ознайомлення із видами бізнес-планів, їх структурою, логікою розробки та оформлення, опанування методів і процесів бізнес-планування, вивчення змісту окремих розділів бізнес-плану та методики розрахунку планових показників, освоєння навичок бізнес-планування з врахуванням специфіки бізнесової діяльності, розвиток умінь з презентації бізнес-плану.

<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Базова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: навч. посіб. Вид. 2-ге, доп / С. Ф Покропивний та ін. К.: КНЕУ, 2002. 379 с. 2. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. / З. С. Варналій, Т. Г. та ін. Чернівці: Технодрук, 2019. 264 с. 3. Гамалій В.Ф., Вишневецька В.А., Хачатурян О.С. Бізнес-планування: навч. пос. Кропивницький, ПП «Ексклюзив-Систем», 2017. 187с. 4. Гетало В. П., Гончаров Г. О., Колісник А. В. Бізнес-планування : навч. посіб. К. : Професіонал, 2008. 240 с. 5. Верланов Ю. Ю. Бізнес-планування: теорія та практика : навч.посіб. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2014. 244 с. 6. Ільчук М.М., Коновал І.А., Барановська О.Д. Бізнес-планування підприємницької діяльності: навч. посіб. Київ: НУБіП України, 2024. 245 с. 7. Кучеренко В. Р., Карпов В.А., Маркітан О. С. Бізнес-планування фірми : навч. посіб. К. : Знання, 2006. 423 с. 8. Макаренко С.М., Олійник Н.М. Бізнес-планування: навч. посіб. Херсон: ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД», 2017. 224 с. 9. Про затвердження методичних рекомендацій з розробки бізнес-плану підприємств: Наказ Міністерства економіки України від 06.09.2006р. №290. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0290665-06#Text (дата звернення 30.08.2024) 10. Про затвердження методичних рекомендацій з розробки бізнес-плану інвестиційних проєктів: Наказ Державного агентства України з інвестицій та розвитку від 31.08.2010р. №73. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0073537-10#Text (дата звернення 30.08.2024) 11. Про затвердження форми проєктної (інвестиційної) пропозиції, на основі якої готується інвестиційний проєкт, для розроблення якого може надаватися державна підтримка, Порядку розроблення та форми інвестиційного проєкту, для реалізації якого може надаватися державна підтримка: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 19.06.2012р. №724. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1308-12#Text (дата звернення 30.08.2024) <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 12. Борисенко О.С., Шевченко А.В., Нетребко М.В. Методичне забезпечення підготовки бізнес-плану як ключового складника стратегічного управління діяльністю підприємства. Проблеми системного підходу в економіці. Вип. № 1(75), 2020. С. 90-97 13. Веретенникова Г. Б. Планування та організація діяльності підприємства: навчальний посібник Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 210 с. 14. Гейдор А., Петренко І. Роль бізнес-планування для вітчизняних компаній в умовах турбулентності зовнішнього середовища XXIV INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE «Modern Scientific Challenges are the Driving Force of the Development of Scientific Research» Collection of abstracts May 22-24, 2024 Bruges, Belgium С.64-67.
--	---

15. Колісник-Гуменюк Ю., Гурська І., Федуняк І., Скурський Д. Бізнес-планування підприємств, як передумова їх стратегічного розвитку. Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та перспективи. Збірник наукових праць. Київ–Львів–Бережани–Ломза. 2022. Випуск 11.С. 150-153
16. Основи підприємницької діяльності : підручник / за редакцією д.е.н., проф. В. М. Марченко. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2022. – 515 с.
17. Карпов В. А. Планування та аналіз підприємницьких проектів : навч. посіб. Одеса : ОНЕУ, 2015. 243 с.
18. Кондратюк О.М., Пшеничний В.І. Бізнес-планування в підприємницькому середовищі: теоретичний аспект. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Випуск 26, частина 1 • 2019. С. 90-94
19. Крахмальова Н. Хвощенко Є. Практика впровадження європейських стандартів щодо розроблення бізнес-плану. Журнал стратегічних економічних досліджень. 2022. № 4(9). С.96-103
20. Куриліна О. В., Гонсьор Ю. Р., Милянник З. Б. Бізнес-план як складова успішного розвитку підприємства. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". 2024. №1. URL:<https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-1-9489> (дата звернення 30.08.2024)
21. Пилявець В.М., Балазюк О.Ю., Гриник О.І. Сучасна практика використання стандартів бізнес-планування в Україні. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2023. №1(38). С. 11-18.
22. Пилявець В.М., Балазюк О.Ю., Гриник О.І. Огляд основних міжнародних стандартів бізнес-планування. Наукові перспективи. 2023. №1(31). С. 375-393.
23. Чорній Б. Система бізнес-планування на підприємстві та її складові елементи. URL: Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". - 2024. - №1. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-1-9444> (дата звернення 30.08.2024)
24. Business plan manual. Start2grow. City of Dortmund Economic Development Agency. Production Brasse & Nolte OHG. Status: 07/2015 URL: <https://www.goethe.de/resources/files/pdf197/1.-business-plan-manual.pdf> (дата звернення 30.08.2023)
25. Start your business. Business plan. International Labour Organization 2015. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---emp_ent/---ifp_seed/documents/instructionalmaterial/wcms_584176.pdf

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

Національна бібліотека України ім. В. Вернадського НАН

України: <http://www.nbuv.gov.ua>

Львівська наукова бібліотека ім. Стефаника НАН України:

<http://www.lsl.lviv.ua>

Державна служба статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Статистична служба Європейської комісії (Євростат):

<http://ec.europa.eu/eurostat>

Періодичні видання (журнали, тижневики):

Актуальні проблеми економіки: <https://eco-science.net/>

	<p>Економіка України: http://economyukr.org.ua/ Ефективна економіка: http://www.economy.nayka.com.ua/ Економіка, фінанси, право: http://efp.in.ua/ Економіст: https://ua-ekonomist.com/ Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право: http://journals.knute.edu.ua/foreign-trade Фінанси України: https://finukr.org.ua/ Проблеми економіки: https://www.problecon.com/main/ Бізнес-Інформ: https://www.business-inform.net/main/</p> <p>Сайти Інтернет: www.ft.com - Financial Times www.businessweek.com - Business Week www.economist.com - The Economist www.europe.eu.int - Європейський союз www.imf.org - Міжнародний валютний фонд www.worldbank.org - Світовий банк www.wto.org - Світова організація торгівлі www.portal.euromonitor.com - Євромонітор www.uncitral.org - Конференція ООН щодо права міжнародної торгівлі</p>
Тривалість курсу	Один семестр
Обсяг курсу	120 год., з них 32 год лекційні заняття, 32 год практичних занять, 56 год самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після закінчення курсу студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сутність, цілі, функції та можливості використання бізнес-плану, організаційне та інформаційне забезпечення його розробки; - сутність стратегічних досліджень, вибір стратегії та бізнес-моделі на підготовчій стадії розробки бізнес-плану; - види бізнес-планів, їх зміст, логіку розробки та вимоги до оформлення з врахуванням вітчизняної та зарубіжної практики; - сутність та зміст основних розділів бізнес-плану; - методи прогнозування попиту на продукцію на основі дослідження галузі, підприємства, ринку; - методика вибору маркетингової стратегії бізнес-плану та розрахунку маркетинг-плану; - методика техніко-економічного обґрунтування планових завдань виробничими та організаційними ресурсами; - зміст та технологію розробки фінансових планових документів; - розрахунок потреби в інвестиціях та її обґрунтування джерелами інвестицій в реалізацію бізнес-плану; - сутність та види ризиків, основи їх оцінювання та способи зниження; - статичні показники оцінки ефективності бізнес-плану; - порядок та вимоги до презентації бізнес-плану. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - творчо використовувати отримані теоретичні знання з бізнес-планування на практиці; - організувати розробку бізнес-плану; - відшукати джерела інформації і сформувати необхідну інформаційну базу для розробки бізнес-плану; - аналізувати внутрішнє та зовнішнє середовище реалізації бізнес-плану;

	<ul style="list-style-type: none"> - сформулювати бізнес-ідею, визначити її перспективність на основі оцінки сильних та слабких сторін передбачуваного бізнесу; - обґрунтовувати вибір стратегії підприємства /бізнес-проекту; - виявляти вид необхідного бізнес-плану залежно від передбачуваного бізнесу; - будувати модель бізнес-плану відповідно до його призначення; - вибирати різні методики та прийоми планування показників бізнес-плану залежно від конкретних ситуацій; - проводити дослідження ринку та визначати стратегію маркетингу; - самостійно проводити розрахунок показників та окремих розділів бізнес-плану; - оцінювати можливості фінансового забезпечення реалізації бізнес-плану; - розраховувати статичні показники ефективності бізнес-плану; - виявляти та управляти ризиками в процесі реалізації бізнес-плану; - презентувати розроблений бізнес-план. <p>У результаті вивчення дисципліни студент набуває: Загальні компетентності: ЗК 3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. Фахові компетентності:: СК3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності. СК4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності. Програмні результати відповідно до освітньо-професійної програми:</p>
Ключові слова	Бізнес-план, планування, стратегія, структура, розділи, показники, продукція, підприємство, маркетинговий план, виробничий план, організаційний план, фінансовий план, ризики.
Формат курсу	Очний (проведення лекцій, практичних, самостійна робота, консультування)
Теми	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бізнес-планування в системі управління підприємством. 2. Методологія та організація бізнес-планування. 3. Стратегія, як концептуальна основа розробки бізнес-плану. 4. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану. 5. Продукт (послуги) та ринок. 6. Маркетинговий план. 7. Виробничий план. 8. Організаційний план. 9. Фінансовий план. Ефективність інвестицій. 10. Оцінка ризиків та страхування.
Підсумковий контроль, форма	Залік вкінці курсу
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з макро-, мікроекономіки, аналізу характеристик товарів та послуг, бухгалтерського обліку та оподаткування, теорії ймовірності та математичної статистики, основ бізнесу.

<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Презентації Лекції Інтерактивні методи (демонстраційні вправи, ситуаційні вправи, задачі, мозковий штурм, дискусії, робота з тестовими та іншими діагностичними методиками тощо) Здобувачі вищої освіти працюють з інформацією, зокрема з використанням мережі Інтернет, виконують усні та письмові розрахункові та тестові завдання, виступають з промовама і презентаціями, підготовленими ними у формі групових та/або індивідуальних проєктів. Програмою передбачено такі проєкти для формування професійної компетентності: виступ-інформування за темами практичних занять, презентація розв'язку завдань, захист індивідуального практичного завдання.</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Проектор, комп'ютер з можливістю підключення до Інтернет, екран для проектора, фліпчарт</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Модульне опитування – 2-а модулі по 15 балів. Виступ на практичному занятті – 5 балів, участь в обговоренні питання, в дискусії, суттєве доповнення (залежно від змісту та наповнення) до 3-х балів. Розв'язання навчально-дослідних завдань - 3 бали. Індивідуальне практичне завдання зі складання маркетингового та фінансового розділів (по 10 балів за кожний розділ).</p>
<p>Питання до заліку*</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність планування. Бізнес-план, як складовий елемент системи планів. 2. Визначення бізнес-плану, його мета та специфіка. 3. Класифікація бізнес-планів. 4. Функції та цілі розробки бізнес-плану. 5. Принципи та методи бізнес-планування. 6. Інформаційне поле бізнес-планування: види та джерела вихідної інформації. 7. Організація бізнес-планування в підприємницьких організаціях. 8. Стадії бізнес-планування. Зміст початкової стадії. 9. Підготовча та основна стадії бізнес-планування. 10. Реалізація бізнес-плану. 11. Презентація бізнес-плану, її призначення та порядок проведення. 12. Розробка стратегії бізнесу на підготовчій стадії бізнес-планування. 13. Оцінювання зовнішніх можливостей та загроз для бізнесу. 14. Вивчення сильних та слабких сторін підприємства (бізнес-проєкту). SWOT-аналіз. 15. Визначення місії підприємства (бізнес-проєкту) та формування цілей його діяльності. 16. Аналіз стратегічних альтернатив та вибір стратегії. 17. Бізнес-модель, як концептуальна основа розробки бізнес-плану. 18. Структура бізнес-плану та підходи до її формування. 19. Логіка розробки бізнес-плану. 20. Вимоги до написання та оформлення бізнес-плану. 21. Зміст і оформлення титульної сторінки та резюме бізнес-плану. 22. Зарубіжний досвід побудови змісту бізнес-плану. 23. Опис підприємства (бізнес-проєкту) в бізнес-плані. 24. Опис продукції підприємства (бізнес-проєкту) в бізнес-плані. 25. Характеристика галузі та оцінювання її перспективності.

	<p>26. Дослідження ринку. Сегментування ринку та позиціонування продукції (послуг) на ньому.</p> <p>27. Прогнозування попиту на продукцію (послуги) бізнес-плану.</p> <p>28. Аналіз конкурентів та конкуренції при розробці бізнес-плану.</p> <p>29. Завдання та логіка розробки маркетинг-плану.</p> <p>30. Стратегія та види маркетингу.</p> <p>31. Товарна політика підприємницької організації.</p> <p>32. Цінова політика підприємницької організації.</p> <p>33. Методи встановлення цін на продукцію (послуги) бізнес-плану.</p> <p>34. Збут та збутова політика.</p> <p>35. Комунікаційна політика, реклама та просування продукції.</p> <p>36. Бюджет маркетингу та його розрахунок.</p> <p>37. Прогнозування обсягів продажу продукції.</p> <p>38. Цілі, завдання та структура виробничого плану.</p> <p>39. Розрахунок виробничої програми бізнес-плану та її обґрунтування виробничими потужностями.</p> <p>40. Розрахунок потреби в основних засобах.</p> <p>41. Розрахунок потреби в оборотних засобах.</p> <p>42. Цілі та структура організаційного плану.</p> <p>43. Види організаційних структур управління та їх характеристика.</p> <p>44. Функціональні структури, їх переваги, недоліки та умови застосування.</p> <p>45. Проектні структури, їх переваги, недоліки, умови застосування. .</p> <p>46. Розрахунок потреби в персоналі та витрат на оплату праці.</p> <p>47. Календарне планування робіт з виконання проекту.</p> <p>48. Розробка фінансової стратегії підприємницької організації.</p> <p>49. Значення, зміст і порядок розробки фінансового плану.</p> <p>50. Розробка плану доходів та витрат.</p> <p>51. Планування грошових надходжень та виплат.</p> <p>52. Прогнозування фінансового балансу підприємства.</p> <p>53. Визначення потреби та джерел фінансування інвестицій в реалізацію бізнес-плану.</p> <p>54. Оцінка беззбитковості проекту.</p> <p>55. Призначення та розрахунок рентабельності інвестицій.</p> <p>56. Період окупності та його розрахунок.</p> <p>57. Сутність та види ризиків.</p> <p>58. Зміст та цілі розробки розділу бізнес-плану «Оцінка ризиків».</p> <p>59. Оцінка ризиків. Матриця ризиків.</p> <p>60. Способи зниження ризиків.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

**Залік зараховується за сумою балів, отриманих студентом за результатами участі в навчальному процесі та виконання поставлених завдань.*

Схема курсу

Тиж. / дата / год	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)*	Матеріали	Література	Завдання	Термін виконання
Модуль 1. Теоретичні основи бізнес-планування та маркетингове обґрунтування завдань бізнес-плану						
1-ий	Тема: <i>Бізнес-планування в системі управління підприємством</i> . Передумови та необхідність планування в бізнесі. Сутність та система планування, її організація на підприємстві. Бізнес-план та бізнес-планування. Чинники, які обумовлюють розробку бізнес-плану на мікрорівні. Мета і призначення бізнес-плану. Бізнес-план, як інструмент управління в діяльності власників, менеджерів та інвесторів. Функції та цілі розробки бізнес-плану. Класифікація бізнес-планів за різними ознаками. Результативність бізнес-планування. Мета, завдання та предмет науки «Бізнес-планування».	Лекція	Презентація, лекційний матеріал, навчально-методичні матеріали	1-8, 13, 14, 18, 20, 23,25	Ознайомлення та опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Виконання домашніх завдань.	Л-2 П-2 С-4
	Тема: <i>Бізнес-планування в системі управління підприємством</i> . <ul style="list-style-type: none"> • Передумови, причини та необхідність планування підприємницької діяльності. • Бізнес-план та бізнес-планування, їх сутність, мета, завдання та призначення. • Функції бізнес-планування на різних стадіях розвитку і на різних за розміром підприємствах. • Види та класифікація бізнес-планів за різними ознаками. 	Практичне заняття	План практичного заняття, практичні завдання за темою, питання для самоконтролю, тести	1-8, 13, 14, 18, 20, 23, 25	Підготовка доповідей, рефератів, фіксованих виступів, презентацій, виконання практичних завдань, розв'язування тестів, контрольні питання	
2-ий	Тема: <i>Методологія та організація бізнес-планування</i> . Поняття методології бізнес-планування. Принципи бізнес-планування та їх характеристика. Гнучкість, багатоваріантність, системність, кількісне	Лекція	Презентація, лекційний матеріал, навчально-методичні матеріали	1-8, 13, 18,25	Ознайомлення та опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Виконання домашніх завдань.	

	<p>оцінювання, науковість, збалансованість як базові принципи розробки бізнес-плану. Характеристика методів бізнес-планування. Сутність методів оптимізації та цільового прибутку. Традиційні методи планування: індикативний, балансовий, нормативний, досвідно-статистичний та їх застосування при розробці бізнес-плану. Інформаційне поле бізнес-планування. Внутрішні та зовнішні джерела інформації. Первинна та вторинна інформація, їх переваги та недоліки. Види інформаційних даних для розробки бізнес-плану. Джерела отримання інформації та оцінювання її якості. Організація бізнес-планування на підприємстві. Вимоги до організації бізнес-планування. Етапи та стадії бізнес-планування та їх зміст. Початкова стадія бізнес-планування. Характеристика підготовчої стадії бізнес-планування. Основна стадія бізнес-планування. Просування бізнес-плану. Презентація бізнес-плану потенційним інвесторам, партнерам, споживачам та її побудова. Впровадження бізнес-плану та його етапи. Моніторинг виконання завдань бізнес-плану.</p>					Л-2 П-2 С-4
	<p>Тема: <i>Методологія та організація бізнес-планування.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Принципи бізнес-планування, їх сутність та характеристика. • Методи бізнес-планування та особливості їх застосування. • Інформаційне забезпечення розробки бізнес-плану. • Організація розробки бізнес-плану. Презентація бізнес-плану. • Стадії бізнес-планування та їх характеристика. 	Практичне заняття	План практичного заняття, практичні завдання за темою, питання для самоконтролю, тести	1-8, 13, 18, 25	Підготовка доповідей, рефератів, фіксованих виступів, презентацій, виконання практичних завдань, розв'язування тестів, контрольні питання	
3-ій	Тема. <i>Стратегія, як концептуальна основа розробки бізнес-плану.</i> Поняття стратегії та	Лекція	Презентація, лекційний матеріал,	1-8, 12, 15, 24,25	Ознайомлення та опрацювання лекційного	

	стратегічного планування і їх взаємозв'язок з розробкою бізнес-планів. Види стратегій. Послідовність та етапи розробки стратегії підприємства/проекту. Аналіз зовнішнього середовища підприємства/проекту, оцінювання можливостей та загроз. Загальні макроекономічні фактори, та визначення їх впливу. Галузеві фактори, їх ідентифікація. Матриця конкурентного профілю. Сильні та слабкі сторони підприємства /проекту та їх опис. SWOT-аналіз проекту, визначення стратегічних напрямків розвитку бізнесу.		навчально-методичні матеріали		матеріалу та літератури. Виконання домашніх завдань.	
	Тема. <i>Стратегія, як концептуальна основа розробки бізнес-плану</i> <ul style="list-style-type: none"> • Стратегія, її призначення та послідовність розробки. • Оцінювання сприятливості зовнішнього середовища для розвитку бізнесу. • Оцінювання сильних та слабких сторін бізнесу та його інвестиційної привабливості. SWOT-аналіз.	Практичне заняття	План практичного заняття, практичні завдання за темою, питання для самоконтролю, тести	1-8,12, 15, 24,25	Підготовка доповідей, рефератів, фіксованих виступів, презентацій, виконання практичних завдань, розв'язування тестів, контрольні питання	Л-4 П-4 С-6
4-ий	Тема. <i>Стратегія, як концептуальна основа розробки бізнес-плану (продовження)</i> . Місія підприємства/проекту та її опис в бізнес-плані. Мета та цілі підприємства/проекту, їх функції та напрямки формування. Вимоги до постановки стратегічних цілей підприємства/проекту. Конкурентні стратегії за М.Портером, їх характеристика і умови застосування (стратегії контролювання витрат, диференціації, фокусування). Стратегії позитивного розвитку та зростання. Критерії вибору стратегії. Поняття бізнес-моделі та її складові елементи. Схема розробки бізнес-моделі.	Лекція	Презентація, лекційний матеріал, навчально-методичні матеріали	1-8,12,15, 24,25	Ознайомлення та опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Виконання домашніх завдань.	
	Тема. <i>Стратегія, як концептуальна основа розробки бізнес-плану(продовження)</i> <ul style="list-style-type: none"> • Визначення місії підприємства/проекту та формування цілей його діяльності. • Аналіз стратегічних альтернатив та 	Практичне заняття	План практичного заняття, практичні завдання за темою, питання для	1-8, 12,15, 24,25	Підготовка доповідей, фіксованих виступів, рефератів, презентацій, виконання практичних завдань, розв'язування тестів,	

	обрання стратегії. Бізнес-модель, як концептуальна основа розробки бізнес-плану		самоконтролю, тести		контрольні питання	
5-ий	Тема. <i>Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану.</i> Умови та фактори, які визначають побудову та зміст бізнес-плану. Класифікація бізнес-планів за змістом. Міжнародні стандарти бізнес-планування. Форми бізнес-планів, їх спільність та відмінність. Узагальнений склад обов'язкових розділів бізнес-плану. Вимоги до побудови бізнес-плану. Логіка розробки бізнес-плану. Існуючі підходи до послідовності розробки. Вимоги до написання та оформлення бізнес-плану та його складових частин. Титульний лист. Зміст. Резюме. Анотація. Зарубіжний досвід побудови бізнес-плану. Побудова бізнес-плану за вимогами інвесторів та кредиторів.	Лекція	Презентація, лекційний матеріал, навчально-методичні матеріали	1-8, 9,10,11,19, 21, 22	Ознайомлення та опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Виконання домашніх завдань.	Л-2 П-2 С-4
	Тема. <i>Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану</i> <ul style="list-style-type: none"> • Форми та структура бізнес-плану. • Логіка розробки бізнес-плану. • Вимоги до написання та оформлення бізнес-плану. • Специфіка побудови бізнес-плану за міжнародними стандартами.. 	Практичне заняття	План практичного заняття, практичні завдання за темою, питання для самоконтролю, тести	1-8, 9,10,11,19,21, 22	Підготовка доповідей, рефератів, фіксованих виступів, презентацій, виконання практичних завдань, розв'язування тестів, контрольні питання	
6-ий	Тема. <i>Продукт (послуги) та ринок</i> Призначення розділу бізнес-плану «Галузь, підприємство та його продукція». Побудова опису підприємства. Характеристика продукції (послуг). Визначення життєвого циклу товару. Призначення та базові питання для опису галузі. Оцінка її перспективності. Основні чинники конкуренції за Портером. Прогнозування галузевих тенденцій.	Лекція	Презентація, лекційний матеріал, навчально-методичні матеріали	1-8, 16,17	Ознайомлення та опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Виконання домашніх завдань.	Л-4 П-4 С-6
	Тема. <i>Продукт (послуги) та ринок</i> <ul style="list-style-type: none"> • Характеристика підприємства в бізнес-плані – ключові питання. 	Практичне заняття	План практичного заняття, практичні завдання за темою,	1-8, 16,17	Підготовка фіксованих виступів, виконання практичних завдань,	

	<ul style="list-style-type: none"> • Опис продукції підприємства. • Аналіз галузі та параметрів її розвитку. 		задачі, питання для самоконтролю, тести		розв'язування тестів, контрольні питання	
7-ий	Тема. <i>Продукт (послуги) та ринок (продовження)</i> . Дослідження ринку. Сегментування ринку та макро- та мікрорівні, вибір сегменту. Позиціонування товарів. Прогнозування попиту. Ринковий потенціал. Первинний та вторинний попит. Місткість ринку. Рівень задоволення попиту. Методи прогнозування та особливості їх застосування для прогнозу попиту на різні групи товарів. Аналіз конкурентів та його логічна побудова. Методика аналізу конкуренції. Конкурентна карта ринку.	Лекція	Презентація, лекційний матеріал, навчально-методичні матеріали	1-8, 16,17	Ознайомлення та опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Виконання домашніх завдань.	
	Тема. <i>Продукт (послуги) та ринок (продовження)</i> . <ul style="list-style-type: none"> • Дослідження та сегментування ринку. • Прогнозування попиту на продукцію підприємства/проекту. • Оцінювання конкурентів при розробці бізнес-плану. 	Практичне заняття	План практичного заняття, практичні завдання за темою, задачі, питання для самоконтролю, тести	1-8, 16,17	Підготовка фіксованих виступів, виконання практичних завдань, розв'язування тестів, контрольні питання	
8-ий	Тема. <i>Маркетинговий план</i> . Призначення маркетинг-плану в системі бізнес-планування. Внутрішня логіка розробки маркетинг-плану. Маркетингова стратегія, як основа формування маркетингового плану. Види маркетингових стратегій та маркетингу. Матриця «ціна – затрати на маркетинг». Товарна політика та товарні стратегії бізнесу. Стратегія інновації товарів. Стратегії варіації та диверсифікації. Стратегія елімінації. Асортиментна політика підприємства та її обґрунтування. Цінова політика та її завдання. Схема формування ціна на продукцію. Взаємозалежність попиту та ціни. Стратегії ціноутворення. Методи визначення ціни. Цінові тактики. Способи стимулювання споживача.	Лекція	Презентація, лекційний матеріал, навчально-методичні матеріали	1-8,16,17,24	Ознайомлення та опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Виконання домашніх завдань.	
	Тема. <i>Маркетинговий план</i> <ul style="list-style-type: none"> • Завдання маркетинг-плану та логіка його 	Практичне заняття	План практичного заняття, практичні	1-8, 16,17,24	Підготовка фіксованих виступів, виконання	Л-4 П-4 С-8

	<p>розробки.</p> <ul style="list-style-type: none"> Вибір та формування маркетингової стратегії. Товарна політика та її складові елементи. Цінова політики та ціноутворення. 		завдання за темою, задачі, питання для самоконтролю, тести, індивідуальні завдання		практичних завдань, розв'язування тестів, контрольні питання, індивідуальні завдання	
9-ий	<p>Тема. <i>Маркетинговий план (продовження)</i>. Визначення збутової політики. Види та параметри каналів збуту, фактори, які визначають їх вибір. Сутність та етапи товароруху. Цілі, завдання та стратегії комунікаційної політики. Склад комплексу маркетингових комунікацій (маркетинг-мікс) та фактори, які визначають їх вибір. Сутність та види реклами, їх ефективність. Умови та прийоми стимулювання збуту. Особистий продаж, паблік-рілейшнз, прямий маркетинг, спонсоринг, продукт-плейсмент, брендінг. Бюджет маркетингу та методи його розрахунку. Прогнозування обсягів продажу. Форма розрахунків планових доходів від реалізації продукції (послуг).</p>	Лекція	Презентація, лекційний матеріал, навчально-методичні матеріали	1-8, 16,17,24	Ознайомлення та опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Виконання домашніх завдань.	
	<p>Тема. <i>Маркетинговий план (продовження)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Збутова політика та її ефективність. Комплекс маркетингових комунікацій, їх зміст та застосування. Бюджет плану маркетингу та методи його розрахунку. Прогнозування обсягу продаж продукції. 	Практичне заняття	План практичного заняття, практичні завдання за темою, задачі, питання для самоконтролю, тести	1-8, 16,17,24	Підготовка фіксованих виступів, виконання практичних завдань, розв'язування тестів, контрольні питання. Підготовка до модульного опитування.	
Модуль 2. Обґрунтування ресурсного забезпечення завдань бізнес-плану						
10-й	<p>Тема. <i>Виробничий план</i>. Цілі, завдання та структура виробничого плану в структурі бізнес-плану підприємства/проєкту. Опис технології виробництва продукції, робіт, послуг. Схема технологічних потоків. Розрахунок планової виробничої потужності. Контроль якості. Виробнича програма. Визначення асортименту та обсягів виробництва. Розрахунок потреби в основних засобах за їх видами. Розрахунок потреби в обладнанні та його представлення в бізнес-</p>	Лекція	Презентація, лекційний матеріал, навчально-методичні матеріали	1-8, 13, 17	Ознайомлення та опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Виконання домашніх завдань.	

	<p>плані. Розрахунок потреби в сировині та матеріалах на виробничу програму. Вибір постачальників та каналів постачання. Схема розрахунку потреби в оборотних засобах.</p>					Л-2 П-2 С-4
	<p>Тема. <i>Виробничий план</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Цілі, завдання та зміст виробничого плану. Характеристика технології та технологічного процесу. План виробництва та його представлення в бізнес-плані. Розрахунок потреби в основних засобах. Обґрунтування виробничої програми зі сторони матеріальних ресурсів та оборотних засобів.+ 	Практичне заняття	План практичного заняття, практичні завдання за темою, задачі, питання для самоконтролю, тести	1-8, 13, 17	Підготовка фіксованих виступів, виконання практичних завдань, розв'язування тестів, контрольні питання	
11-ий	<p>Тема. <i>Організаційний план</i>. Мета і завдання розділу «Організаційний план» в структурі бізнес-плану підприємства/проекту. Підрозділи організаційного плану. Вибір та проектування організаційної структури управління, етапи проектування. Ієрархічні організаційні структури, їх сутність, склад, переваги та недоліки, умови застосування. Адаптивні організаційні структури, їх ознаки, склад, переваги та недоліки, умови застосування. Принципи та вимоги до побудови організаційної структури управління підприємством/проектом. Опис організаційної структури в бізнес-плані. Опис ключового управлінського персоналу в організаційному плані. Інформація про менеджерів та власників бізнесу</p>	Лекція	Презентація, лекційний матеріал, навчально-методичні матеріали	1-8, 13, 16, 17	Ознайомлення та опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Виконання домашніх завдань. Модульне опитування.	Л-4 П-4 С-6
	<p>Тема. <i>Організаційний план</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Мета, завдання, призначення та зміст організаційного плану. Ієрархічні структури управління, їх сутність, склад, оцінка та умови застосування. Адаптивні організаційні структури, їх сутність, склад, оцінка та умови застосування. 	Практичне заняття	План практичного заняття, практичні завдання за темою, питання для самоконтролю, тести	1-8, 13, 16, 17	Підготовка фіксованих виступів, виконання практичних завдань, розв'язування тестів, контрольні питання	

	<ul style="list-style-type: none"> • Призначення та представлення в бізнес-плані інформації про власників та менеджерів бізнесу. 					
12-ий	<p>Тема. <i>Організаційний план (продовження)</i>. Визначення потреби в персоналі. Розрахунок потреби в основних та допоміжних робітниках, ІТП, управлінцях та її представлення в бізнес-плані. Кількісні та якісні характеристики планованого персоналу. Планування фонду оплати праці при погодинній та відрядній системах. Форма представлення розрахунків оплати праці за категоріями працівників. Кадрова політика та кадрова стратегія. Графік реалізації проекту, вимоги до його розрахунку та форма подання.</p>	Лекція	Презентація, лекційний матеріал, навчально-методичні матеріали	1-8, 13, 16, 17	Ознайомлення та опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Виконання домашніх завдань.	
	<p>Тема. <i>Організаційний план (продовження)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Визначення кількісної та якісної потреби в персоналі та її представлення в бізнес-плані. • Планування фонду оплати праці. • Графік реалізації проекту, його призначення та побудова. 	Практичне заняття	План практичного заняття, практичні завдання за темою, задачі, питання для самоконтролю, тести	1-8, 13, 16, 17	Підготовка фіксованих виступів, виконання практичних завдань, розв'язування тестів, контрольні питання	
13-ий	<p>Тема. <i>Фінансовий план. Ефективність інвестицій</i>. Фінансова стратегія підприємства/проекту, її завдання та призначення в системі бізнес-планування. Чинники, які визначають зміст фінансової стратегії та етапи її формування. Розділ «Фінансовий план», його мета, завдання, функції. Підрозділи фінансового плану та їх взаємозв'язок. Особливості розробки фінансового плану. Підготовка до розрахунку фінансового плану. Етапи розробки фінансових планових документів. План доходів та видатків та логіка його формування. Загальний формат плану.</p>	Лекція	Презентація, лекційний матеріал, навчально-методичні матеріали	1-8, 16, 17, 24	Ознайомлення та опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Виконання домашніх завдань.	

	<p>Тема. <i>Фінансовий план</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Фінансова стратегія підприємства, як вихідна основа фінансового бізнес-планування. • Головні завдання та складові елементи фінансового розділу бізнес-плану. • Планування доходів та видатків. 	Практичне заняття	План практичного заняття, практичні завдання за темою, задачі, питання для самоконтролю, тести, індивідуальні завдання	1-8, 16, 17, 24	Підготовка фіксованих виступів, виконання практичних завдань, розв'язування тестів, контрольні питання, індивідуальні завдання	Л-4 П-4 С-8
14-ий	<p>Тема. <i>Фінансовий план. Ефективність інвестицій. (продовження).</i> План грошових надходжень та виплат. Особливості планування грошових потоків. Логіка розробки плану грошових надходжень та виплат. Формат плану руху грошових потоків. Прогноз фінансового балансу підприємства, його зміст. Логіка проектування фінансового балансу та методика розрахунку його параметрів. Планування потреби в інвестиціях. Джерела інвестування завдань бізнес-плану, їх види, переваги та недоліки і представлення в бізнес-плані. Показники ефективності інвестування бізнес-плану: прибуток, рентабельність (прибутковість), період окупності, точка беззбитковості.</p>	Лекція	Презентація, лекційний матеріал, навчально-методичні матеріали	1-8, 16, 17, 24	Ознайомлення та опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Виконання домашніх завдань.	
	<p>Тема. <i>Фінансовий план (продовження)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Планування грошових потоків в складі фінансового розділу бізнес-плану. • Прогноз фінансового балансу підприємства. • Планування потреби в інвестиціях та джерел їх покриття. • Показники ефективності інвестицій. 	Практичне заняття	План практичного заняття, практичні завдання за темою, задачі, питання для самоконтролю, тести	1-8, 16, 17, 24	Підготовка фіксованих виступів, виконання практичних завдань, розв'язування тестів, контрольні питання	
15-ий	<p>Тема. <i>Оцінка ризиків та страхування.</i> Причини та необхідність оцінювання ризиків бізнес-плану. Поняття ризику. Ризик-апетит. Причини виникнення ризиків. Класифікація ризиків. Чисті та спекулятивні. Політичні та економічні. Види економічних ризиків. Класифікація ризиків за джерелами їх виникнення, масштабами, з т.з часу дії, за</p>	Лекція	Презентація, лекційний матеріал, навчально-методичні матеріали	1-8, 16, 17	Ознайомлення та опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Виконання домашніх завдань.	

	сферою, за можливістю регулювання, за очікуваними наслідками. Завдання плану «Оцінка ризиків», його зміст, логіка розробки та результативність.					
	Тема. <i>Оцінка ризиків та страхування</i> <ul style="list-style-type: none"> • Причини та сутність ризиків підприємницької діяльності. • Класифікація ризиків та їх характеристика. Економічні ризики та їх види. • Призначення, зміст та структура розділу бізнес-плану «Оцінка ризиків». 	Практичне заняття	План практичного заняття, практичні завдання за темою, задачі, питання для самоконтролю, тести	1-8, 16, 17	Підготовка фіксованих виступів, презентацій, рефератів, виконання практичних завдань, розв'язування тестів, контрольні питання	Л-4 П-4 С-6
16-ий	Тема. <i>Оцінка ризиків та страхування (продовження)</i> . Види втрат від настання ризиків. Поняття кількісного та якісного аналізу ризиків. Фактори виникнення ризику та їх класифікація. Кількісний аналіз ризику та його методи (статистичний, експертний, аналітичний). Матриця ризиків бізнес-плану та її побудова. Способи зниження ризиків. Організаційно-економічні методи зниження ризиків. Страхування ризиків. Нейтралізація часткових ризиків. Політика управління ризиками та її види.	Лекція	Презентація, лекційний матеріал, навчально-методичні матеріали	1-8, 16, 17	Ознайомлення та опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Виконання домашніх завдань. Підготовка до модульного опитування.	
	Тема. <i>Оцінка ризиків та страхування (продовження)</i> <ul style="list-style-type: none"> • Оцінка наслідків настання ризиків. • Методи оцінювання ризиків та їх застосування. Матриця ризиків. • Напрямки мінімізації ризиків і їх врахування при розробці бізнес-плану. 	Практичне заняття	План практичного заняття, практичні завдання за темою, задачі, питання для самоконтролю, тести	1-8, 16, 17	Підготовка фіксованих виступів, виконання практичних завдань, розв'язування тестів, контрольні питання. Модульне опитування.	

*Л -лекція, П – практичне заняття, С- самостійна робота